

Sprawozdanie z XXX Ogólnopolskich Warsztatów Kowalskich oraz XX Ogólnopolskich Spotkań Kowali

Wojciechów, 2 – 14 lipca 2024 r.

ORGANIZATOR: Gminny Ośrodek Kultury w Wojciechowie

WSPÓŁORGANIZATOR: Urząd Gminy Wojciechów oraz Stowarzyszenie Kowali Polskich

Dofinansowano ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przy wsparciu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego oraz Powiatu Lubelskiego.

W dniach 2 – 14 lipca 2024 r. w Wojciechowie odbyły się XXX Ogólnopolskie Warsztaty Kowalskie, natomiast w dniach 12 - 14 lipca zorganizowane zostały XX Ogólnopolskie Spotkania Kowali.

W XXX Ogólnopolskich Warsztatach Kowalskich wzięło udział szesnaście osób z terenu całej Polski w wieku od 18 do 49 lat (w tym 13 panów i 3 panie). Były to osoby w większości zawodowo związane z pracą w metalu – początkujący kowale, ślusarze i metaloplastycy, ale również osoby na co dzień zajmujące się bardzo odległą od kowalstwa działalnością m.in. rzeźbiarz, edukator przyrodniczy czy prawnik. Adeptci sztuki kowalskiej nabywali i doskonalili swoje umiejętności pod kierunkiem mistrzów z województwa podkarpackiego: Andrzeja Słowika, Kazimierza Kudły i Stanisława Wozowicza. Podczas Warsztatów uczestniczyli w zajęciach teoretycznych oraz praktycznych, poznając podstawowe techniki oraz narzędzia kowalskie i inne urządzenia związane z pracą kowala. Wysłuchali wykładów o historii kowalstwa, przepisach prawnych w prowadzeniu kuźni, projektowaniu wyrobów kowalskich oraz o rekonstrukcji historycznych wyrobów kowalskich na bazie kanonów średniowiecznych. Odwiedzili również Kuźnię Romana Czernieca gdzie obejrżeli wyposażenie tradycyjnego warsztatu oraz pokaz kucia narzędzi rolniczych. W ramach nauki organizowane były pokazy, podczas których instruktorzy prezentowali uczniom min. wykonywanie i regenerację narzędzi kowalskich oraz zabezpieczania wyrobów przed korozją. Każde zajęcie poprzedzone było instruktażem ze szczegółowym omówieniem wykonywanej czynności bądź operacji. Zajęcia trwały po 9 godzin dziennie. Zwiedzając Muzeum Kowalstwa uczniowie zapoznali się z dawnymi narzędziami używanymi w kuźni oraz z technikami zdobienia i kucia metalu na przykładzie wyrobów mistrzów kowalstwa z Polski i zagranicy.

Podczas zajęć praktycznych młodzi kowale wykonywali różne prace, na podstawie których poznawali kolejne techniki kowalskie. W tym roku grupa była bardzo zdolna i pracowita, dlatego w ciągu warsztatów uczniowie wykuli tradycyjne gwoździe kowalskie, listki, podkowy, serwetniki, krzyże i świeczniki i wiele innych ciekawych prac. Kucie każdej z nich pozwalało przećwiczyć przynajmniej trzy poznane podstawowe operacje kowalskie.

Mistrzowie Warsztatów na czele ze Stanisławem Wozowiczem wykonywali również, podstawę do pracy wspólnej wykonywanej podczas XX Ogólnopolskich Spotkań Kowali, Andrzej Słowik wykuł również dwa kwietniki, które zostały przekazane jako dar dla kościoła.

W czwartek, 11 lipca na placu przy Wieży Ariańskiej odbył się egzamin czeladniczy w zawodzie kowala. Przystąpiło do niego trzech kandydatów. Egzamin teoretyczny przeprowadzony został przez mistrzów kowalstwa oraz przedstawicieli Lubelskiej Izby Rozwoju i Przedsiębiorczości. Jako pracę domową przywieźli ze sobą kute popielnice. W godzinach popołudniowych odbył się egzamin praktyczny, podczas którego wykonali serwetniki lub zawiasy. Na zakończenie egzaminu komisja ogłosiła, że grono kowali czeladników wzbogaciło się o trzy nowe osoby – Grzegorza Bigosa z Sędziszawia woj. wielkopolskie, Kacpra Gazdę z Tuszemy woj. małopolskie oraz Mikołaja Przybyszewskiego z Pławy Dolnej woj. dolnośląskie.

Imprezą finałową były XX Ogólnopolskie Spotkania Kowali, organizowane w dniach 12- 14 lipca 2024 r. podczas których niemal 50 kowali artystów z całej Polski uczestniczyło w wykładach i pokazach oraz startowało w konkursie kowalstwa artystycznego. Wydarzenie rozpoczęło Walne Zebranie Stowarzyszenia Kowali Polskich, podczas którego zrzeszeni kowale dyskutowali nad sprawozdaniami oraz planowali prace na najbliższy rok. Następnie odbyło się „Sympozjum nt. „Pielęgnowanie tradycji kowalstwa ludowego oraz wzmacnianie współczesnych kontekstów funkcjonowania tego zawodu”, w ramach którego odbył się wykład na temat: Profesjonalne podkuwanie koni - standardy XXI wieku - wykład (prowadzone Artur Wójcik), oraz Instruktażowy pokaz podkuwania koni według standardów europejskich w wykonaniu Grupy Farriers of Małopolska. Zarówno wykład jak i pokaz zrobiły duże wrażenie na kowalach, a jednocześnie dostarczyły dużo wiedzy.

Uroczyste rozpoczęcie XX Ogólnopolskich Spotkań Kowali, odbyło się w sobotę, 12 lipca ok. godz. 9.00. z udziałem zaproszonych Gości, Kowali oraz pomocników, po którym rozbrzmiał marsz na kowadle w wykonaniu Marcina Cimka z Kuźni Strachosław

Po tym kowale ubrani w jednolite koszulki okolicznościowe przystąpili do Konkursu Kowalstwa Artystycznego. Członkowie Stowarzyszenia Kowali Polskich otrzymali koszulki okolicznościowe i naszywki z logo organizacji. Jako pracę domową, kowale do oceny przedstawili **WYSIĘGNIK ULICZNY** wykuty zgodnie ze sztuką kowalską. Natomiast temat pracy wykonywanej w Wojciechowie ogłoszony został na spotkaniu organizacyjnym w przeddzień konkursu. Ponieważ w tym roku zbiegły się dwa jubileusze Imprez Kowalskich w Wojciechowie organizatorzy zdecydowali, że kowale wykonają pamiątkową pracę wspólną. Podstawę, czyli zaprojektowaną przez Stanisława Wozowicza bramę – pergolę wykonali mistrzowie na czele z autorem projektu, podczas Ogólnopolskich Warsztatów Kowalskich, korzystając z pomocy i kuźni Romana Czernieca.

Brama o wysokości ponad 2 m, została zaprojektowana tak, aby pozostawić miejsca na dekoracyjne elementy – **PTAKI** kute przez kowali podczas Konkursu Kowalstwa Artystycznego.

Do zmagañ konkursowych przystąpiło 17 drużyn. Kucie odbywało się w dwóch turach czasowych, każda po 4 godziny. Zarówno tury jak i paleniska były losowane. Mistrzowie wraz z pomocnikami pracowali pod czujnym okiem jury w skład którego wchodził – Wojciech Kowalcuk, etnograf z Białegostoku, Małgorzata Podgórska Makal – konserwator dzieł sztuki, plastyk oraz mistrz kowalstwa Henryk Borowski. Przy ocenie prac konkursowych jury brało pod uwagę zastosowanie tradycyjnych technik kowalskich i wierność tradycji regionalnej, poziom techniczny i artystyczny wykonanej pracy, funkcjonalność pracy, estetykę i bogactwo formy, wkład pracy w jej wykonanie. Kowale wybierali sobie miejsca, na których zostaną zamocowane ich prace, dostosowując do nich swoje projekty.

W godzinach popołudniowych dla wszystkich obecnych na placu dzieci, Krzysztof Gaczyński z Wałbrzycha, prowadził Podwórko Zabaw Kowalskich. Maluchy mogły brać udział w różnorodnych grach i konkurencjach sprawnościowych pozwalających poznać sztukę kowalską – m.in. trzymaniu ciężkiego młota, własnoręcznym wykonywaniu miedzianych serduszek na kowadle. Nagrodami w Konkursach były książki ufundowane przez Izbę Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Lublinie.

Na scenie przy Wieży prezentował się Klub Seniora z Wojciechowa, Koło Gospodyń Wiejskich „Jedyneczki” z Wojciechowa Kolonii Pierwszej oraz Zespół Ależ Babki z Koła Gospodyń Wiejskich z Łubek. W tym samym czasie Podkuwacze z Grupy Farriers of Małopolska prezentowali mistrzowskie umiejętności przygotowywania podków. O godzinie 17.00 na plac przy Wieży Ariańskiej wjechał koń, którego profesjonalne podkuwanie z fachowym komentarzem, mogli oglądać wszyscy zainteresowani.

W tym czasie druga tura kujących kowali kończyła swoje prace. Po godzinie 18.00 wszyscy mistrzowie zebrali się w Wieży Ariańskiej aby ocenić pracę swoich kolegów. Głosowali na Wysięgnik Uliczny oraz na Ptaka – Element Dekoracyjny Bramy Ogrodowej. Przeliczone głosy wyłoniły zwycięzców Nagrody Kowali Polskich w tych dwóch kategoriach. Nagrodę tę ufundowało Stowarzyszenie Kowali Polskich.

Wieczorem kowale oraz zaproszeni goście spotkali się na wspólnej kolacji, a dla licznie zgromadzonej publiczności przy Wieży Ariańskiej zagrały zespoły Tom Pigment i Melo, a dyskotekę poprowadził DJ Tomo.

W niedzielę 14 lipca, jury omówiło prace wykonane podczas konkursu kowalstwa artystycznego. Konstruktywne spostrzeżenia dotyczące techniki wykonania i zdobienia, a także zachowania zasad funkcjonalności i estetyki wysięgników oraz ptaszków, kutych jako dekoracja bramy ogrodowej, były dla kowali bogatym źródłem wiedzy. O godz. 11.00 kowale spotkali się przy kuźni aby pod przewodnictwem Orkiestry Dętej udać się na mszę św. w ich intencji. Ksiądz podziękował kowalom za dar dla kościoła – dwa kwietniki wykonane przez Andrzej Słowika.

Po mszy, barwny korowód prowadzony przez Orkiestrę Dętą OSP w Wojciechowie, udał się na plac przy Wieży Ariańskiej, gdzie odbywała się dalsza część Spotkań. Zgromadzeni widzowie wysłuchali koncertu Orkiestry Dętej, a także brali udział w Konkursie Publiczności na najpiękniejszy Wysięgnik Uliczny.

O godzinie 14.00 nastąpiło uroczyste zakończenie XXX Ogólnopolskich Warsztatów Kowalskich oraz XX Ogólnopolskich Spotkań Kowali. Decyzją mistrzów – nauczycieli wszyscy uczestnicy Warsztatów otrzymali nagrody rzeczowe. Były to pamiątkowe młotki, na których mistrzowie zostawili podpisy oraz skrzynki narzędziowe i koszulki okolicznościowe. Mistrzowie postanowili też przyznać nagrody specjalne ufundowane przez Karczmę Biesiada Barbary i Włodzimierza Czernieców dla Damiana Dzikowskiego z Obornik woj. wielkopolskie oraz Marcina Wiśniewskiego z Drogoszewa woj. mazowieckie.

W konkursie kucia artystycznego rozgrywanym podczas XX Ogólnopolskich Spotkań Kowali, jury postanowiło przyznawać nagrody w dwóch kategoriach. Za pracę domową – Wysięgnik Uliczny, Komisja postanowiła przyznać Grand Prix – Kowadło Firmy PERUN dla Janusza Stępniewskiego z Warszawy woj. mazowieckie, I Nagrodę w wysokości 1700 zł dla Tomasza Peplńskiego z Laniana woj. kujawsko – pomorskie. Dwie II Nagrody w wysokości 1500 zł dla Macieja Wiśniewskiego z Elbląga woj. warmińsko – mazurskie, Marka Banasiaka z Siedlina woj. mazowieckie. Dwie III Nagrody w wysokości 1200 zł dla Andreasa Billerta z Poznania woj. wielkopolskie, Waldemara Kolasy z Lubyczy Królewskiej woj. lubelskie oraz 11 wyróżnień w wysokości 600 zł dla Michała Mendiaka ze Skórki woj. wielkopolskie, Andrzeja Karpińskiego z Orzysza woj. warmińsko – mazurskie, Andrzeja Romulewicza z Pabianic woj. łódzkie, Jerzego Kwarcianego z Wólki Panieńskiej woj. lubelskie, Jarosława Majdana z Wólki Panieńskiej woj. lubelskie, Janusza Śwista z Futomy woj. podkarpackie, Tomasza Ortyła z Kokuszki woj. małopolskie, Leszka Zulewskiego z Gdańska woj. pomorskie, Grzegorza Krasińskiego z Ustki woj. pomorskie, Bartłomieja Gazdy z Tuszyny woj. podkarpackie, Jacka Kowalskiego z Wilim woj. warmińsko – mazurskie. Wszyscy uczestnicy otrzymali dyplomy pamiątkowe oraz Albumy o Wieży Ariańskiej. Pomocnicy kowali otrzymali farby ufundowane przez Polifarb Łódź. Fundatorem nagród pieniężnych było Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

W kategorii Ptak – Dekoracyjny Element Bramy Ogrodowej komisja postanowiła przyznać I Nagrodę w wysokości 500 zł dla Tomasza Ortyła z Kokuszki woj. małopolskie, dwie równorzędne II Nagrody w wysokości 400 zł dla Andrzeja Romulewicza z Pabianic woj. łódzkie, Grzegorza Krasińskiego z Ustki woj. pomorskie. Dwie równorzędne III Nagrody w wysokości 300 zł dla Tomasza Peplńskiego z Laniana woj. kujawsko – pomorskie oraz Leszka Zulewskiego z Gdańska woj. pomorskie.

Nagrodę Kowali Polskich przyznawali sami kowale głosując na pracę swoich kolegów. Stowarzyszenie Kowali Polskich przekazując finanse na ten cel zdecydowało, że Nagroda będzie również przydzielana w dwóch kategoriach. Jedną z nagród ufundował członek Stowarzyszenia Kowali Polskich ofiarując na ten cel palnik gazowy.

W wyniku głosowania kowali w kategorii Wysięgnik Uliczny Pierwszą Nagrodę - Palnik Gazowy wykonany przez Macieja Wiśniewskiego otrzymał Tomasz Peplinski z Lniana woj. kujawsko - pomorskie zdobywając 16 punktów. Dwie równorzędne nagrody pieniężne w wysokości 250 zł otrzymali Janusz Stępniewski z Warszawy oraz Janusz Świst z Futomy woj. podkarpackie zdobywając po 15 punktów. Natomiast w kategorii „Ptak – Dekoracyjny Element Bramy Ogrodowej” kowale przyznali I Nagrodę w wysokości 300 zł dla Tomasza Ortyła z Kokuszki woj. małopolskie dając mu 25 punktów, drugą nagrodę w wysokości 200 zł otrzymał Michał Mendyk ze Skórki woj. wielkopolskie zdobywając 13 punktów.

W Konkursie Publiczności spośród 148 oddanych głosów, największą popularność i I Nagrodę w wysokości 400 zł zdobyła praca Janusza Śwista z Futomy woj. podkarpackie otrzymując 47 głosów.

Po uroczystym rozdaniu nagród na scenie prezentowały się zespoły: Kapela Wojciechowska, Zespół Guzowianki, Izabela Trojanowska oraz zespół ExMaanam. Imprezy urozmaicił kiermasz sztuki ludowej i wystawa prac konkursowych. W tym dniu również najmłodszy uczestnicy imprezy mogli korzystać z Podwórka Zabaw Kowalskich. Do uatrakcyjnienia imprezy przyczyniła się również profesjonalna obsługa konferansjerska w wykonaniu Stanisława Jaskułki. Do późnego wieczora licznie zgromadzona publiczność przyglądała się pokazom kucia w wykonaniu Katarzyny i Tomasza Peplinski, Tomasza Gomoły, Andrzeja i Adriana Karpińskich, Maćka Wiśniewskiego oraz Andrzeja Romulewicza, Jarosława Koguta i Bartka Horoszko. Impreza zakończyła się w późnych godzinach nocnych.

Prace Konkursowe – wysięgniki uliczne będą zamontowane na terenie Wojciechowa - wsi kowalskiej, która każdego roku wzbogaca się o infrastrukturę wykonaną z metalu. Kute ptaszki zostaną zamontowane na przygotowanej podstawie do pracy wspólnej – Bramie Ogrodowej, która zajmie honorowe miejsce przy Wieży Ariańskiej. Wybrane prace trafią również do Muzeum Kowalstwa. Stanowią one będą dla młodych pokoleń doskonały przykład regionalnego wzornictwa i tradycyjnego sposobu kucia, będą również żywą reklamą swoich wykonawców.

Podczas tych imprez prowadzona była promocja Gminy Wojciechów. Impreza reklamowana była poprzez kolportaż 1000 sztuk plakatów na których umieszczony był Herb Gminy oraz logo organizatora – Gminnego Ośrodka Kultury w Wojciechowie i miejscowych firm sponsorujących. Zaproszenie na imprezę z logo Gminy Wojciechów ukazało się w Gazecie Wojciechowskiej, na stronach www.gokwojciechow.pl, www.kowale.com.pl, ww.wojciechow.pl, www.ias24.pl oraz na fanpage'u Gminnego Ośrodka Kultury w Wojciechowie, Stowarzyszenia Kowali Polskich, Wojciechów – Atrakcje Turystyczne, Muzeum Kowalstwa w Wojciechowie. Relacje z imprez ukazały się w wielu mediach ogólnopolskich. Patronami medialnymi imprez były Telewizja Lublin, Dziennik Wschodni, Radio Lublin, Radio free, Radio Plus, Informacyjna Agencja Samorządowa, Spotted Lublin oraz koziolok.pl. 13 lipca 2024 roku przez cały dzień trwania Ogólnopolskich Spotkań Kowali 3 TVP Lublin realizował z Wojciechowa na żywo program „Weekend z TVP3 Lublin”. Audycja uatrakcyjniona była obrazami z ciekawych turystycznie miejsc w Wojciechowie. Dzięki temu wydarzenie, a także Gmina Wojciechów zyskały szeroką promocję.

DYREKTOR
Gminnego Ośrodka Kultury
w Wojciechowie
mgr Agnieszka Gąska

Wojciechów, 08.10.2024